

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
голова приймальної комісії ТДАТУ
д.т.н., проф. _____ В.М. Кюрчев

ПРОГРАМА ФАХОВИХ ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

щодо вступу на навчання
за освітнім ступенем «Доктор філософії»
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр»

Мелітополь, 2019

1.1. Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ДИСЦИПЛІНА «МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ»

1. Суть та структура наукового знання. Понятійно-термінологічний апарат науки.
2. Поняття про науку як форму суспільної свідомості.
3. Основні функції науки. Фундаментальні науки та їх значення. Прикладні науки.
4. Суть та особливості формування і розвитку природничих, гуманітарних та суспільних наук.
5. Суть та структура наукового знання.
6. Поняття теоретичного знання, передумови його виникнення, чинники розвитку.
7. Значення теорії для розвитку науки та організації суспільства.
8. Емпіричний рівень пізнання, його характерні риси та відмінності від теоретичного.
9. Поняття суб'єкта, об'єкта і предмета наукового дослідження, їх особливості.
10. Класифікація і характеристика об'єктів наукового пізнання, їх зв'язок із суб'єктом.
11. Поняття методології науки. Різниця між методологією, методикою та методами досліджень.
12. Поняття науково-дослідного процесу та особливостей його перебігу й організації.
13. Абсолютні та відносні величини. Середні величини. Показники варіації.
14. Статистичне спостереження. Зведення і групування статистичних даних.
15. Кореляційно-регресійний аналіз і його етапи.
16. Ряди динаміки. Індекси.
17. Основні функції та задачі прогнозування. Класифікація прогнозів.
18. Прогнозування на основі часових рядів.
19. Економіко-статистичні методи. Модель лінійної регресії.
20. Поняття про функціональну та стохастичну залежність між окремими явищами.
21. Абсолютні та відносні величини. Середні величини. Показники варіації.
22. Економічний аналіз, його методи, інформаційна база.
23. Спосіб порівняння в аналізі господарської діяльності.
24. Методологічні основи факторного аналізу.
25. Методика виявлення та підрахунку господарських резервів в аналізі господарської діяльності.

Рекомендована література

1. Андреева Г.І. Економічний аналіз [Текст]: навч.-метод. посібник / Г.І. Андреева. – К. : Знання, 2008. – 263 с.
2. Баканів М.І. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М.І. Баканів. – К.:

- Кондор, 2009. – 296 с.
3. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. [Текст] / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.М. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
 4. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник. / Білуха М.Т. – К.: АБУ, 2002. – 480 с.
 5. Булатів А.С. Економічний аналіз діяльності підприємств: навч. посіб. [Текст] / А.С. Булатів. – К.: Знання, 2007. – 408 с.
 6. Гадзевич О.І. Основи економічного аналізу і діагностики фінансово-господарської діяльності підприємств: навч. посіб. [Текст] / О.І. Гадзевич. – К.: Кондор, 2007. – 180 с.
 7. Горкавий В.К. Статистика: Навчальний посібник. – К.: Вища школа, 1994. – 303 с.
 8. Єріна А.М. Теорія статистики: Практикум. – К.: Товариство «Знання», КОО, 1997. – 325 с.
 9. Збірник основних нормативних актів про вищу освіту, наукову діяльність, підготовку та атестацію наукових кадрів. – Харків: Гриф, 2003. – 335 с.
 10. Ковальчук К.Ф. Аналіз господарської діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій.: навчальний посібник. [Текст] / К.Ф.Ковальчук – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 326 с.
 11. Лудченко А.А. Основы научных исследований. / Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Г.А. – К.: Знання, 2001. – 113 с.
 12. Мармоза А.Т. Практикум із сільськогосподарської статистики. Навчальний посібник. – Київ.: Кондор, 2005. – 450 с.
 13. Мармоза А.Т. Практикум із статистики. – Київ.: Кондор, 2005. – 512 с.
 14. Наука для XXI века. Новые обязательства. Декларация о науке и использовании научных знаний. Повестка дня в области науки – рамки действий. – Париж: ЮНЕСКО, 2000. – 55 с.
 15. Опря А.Т. Статистика. – К.: Урожай, 1996. – 448 с.
 16. Сидоренко В.К. Основи наукових досліджень: Навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти. / Сидоренко В.К., Дмитренко П.В. – К.: РНЦ «ДІНІТ», 2000. – 260 с.
 17. Статистика: теоретичні засади та прикладні аспекти. Навчальний посібник. / Р.В.Фещур, А.Ф.Барвінський, В.П.Кічор та інші; За наук. ред. Р.В.Фещура – Львів: «Інтелект-Захід», 2003. – 576 с.
 18. Шейко В. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підручник. / Шейко В., Кушнарєнко Н. – К.: Знання–Прес, 2003. – 295 с.

1.2. Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ДИСЦИПЛІНА «ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

1. Види підприємницької діяльності та їх характеристика.
2. Підприємництво як об'єкт державного регулювання.

3. Інституційні перетворення в національній економіці.
4. Мотивація праці в умовах ринкових відносин.
5. Інструменти державного регулювання економіки.
6. Антимонопольна діяльність держави.
7. Науково-технічний прогрес як основний фактор економічного зростання.
8. Співробітництво України з міжнародними організаціями.
9. Податки як інструмент державного регулювання економіки.
10. Роль бюджету та податків в регулюванні економіки.
11. Державне регулювання фінансових інвестицій.
12. Засади зовнішньоекономічної політики.
13. Організаційно-правові форми підприємництва.
14. Принципи соціально-економічного прогнозування.
15. Банкрутство та санація підприємств.
16. Технологія створення власної справи.
17. Державне регулювання підприємництва.
18. Торговельне підприємництво.
19. Проблеми та перспективи розвитку підприємництва в Україні.
20. Розробка стратегії та бізнес-планування підприємницької діяльності.
21. Ризики підприємницької діяльності та економічна безпека підприємства.

Рекомендована література

1. Бобров В.Я. Основи ринкової економіки і підприємництва. / Бобров В.Я. – Київ: Вища школа, 2003 – 719 с.
2. Варналій З.С. Основи підприємництва: навчальний посібник / Варналій З.С. – Київ: Знання-Прес, 2006. – 329 с.
3. Виноградська А.М. Основи підприємництва: Навчальний посібник. / Виноградська А.М. – К.: Кондор, 2008. – 544 с.
4. Гаєвська Л.М. Підприємницька діяльність та її оподаткування: Навчальний посібник. / Гаєвська Л.М. – Ірпінь: Академія ДПС України, 2003. – 218 с.
5. Донець Л.І. Основи підприємництва. Навчальний посібник. / Донець Л.І., Романенко Н.Г. – К.: ЦНЛ, 2006. – 320 с.
6. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
7. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Грицаєнко М.І. та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – 516 с.
8. Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія. / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Грицаєнко М.І., Завадських Г.М., Педченко Г.П. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 271 с.
9. Петрига О.М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О.М. Петрига, Т.І. Яворська, Ю.О. Прус; за ред. О.М. Петриги, Т.І. Яворської. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. – 498 с.

10. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.
11. Яворська Т.І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика: монографія / Т. І. Яворська – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 386 с.

1.3. Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ДИСЦИПЛІНА «БІРЖОВА ДІЯЛЬНІСТЬ»

1. Біржова торгівля сільськогосподарською продукцією.
2. Біржові операції з реальним товаром.
3. Державне регулювання цін. Види та структура цін.
4. Державні закупівлі як засіб задоволення державних потреб.
5. Операції з цінними паперами.
6. Опціонні угоди на біржовому ринку.
7. Ринки іноземної валюти. Валютні угоди.
8. Суть та функції товарних деривативів.
9. Функціонування оптових ринків сільськогосподарської продукції.
10. Хеджування на ф'ючерсних ринках.

Рекомендована література

1. Крамаренко В.І. Біржова діяльність : навчальний посібник / під ред. В.І. Крамаренко, Б.І. Холод – К. : ЦУЛ, 2003. – 264 с.
2. Сохацька О.М. Біржова справа : підручник / О.М. Сохацька – Тернопіль : Карт-бланш, 2008. – 632 с.
3. Дудяк Р.П. Організація біржової діяльності : основи теорії і практикум : навчальний посібник / Р.П. Дудяк, С.Я. Бугіль – [2-ге вид., доп.] – Львів : Новий світ – 2000; Магнолія плюс, 2003. – 360 с.
4. Бобкова А.Г. Біржове право : навчальний посібник / А.Г. Бобкова, Ю.О. Моїсеєв – К. : Видавництво «Центр навчальної літератури» , 2005. – 200 с.
5. Солодкий М.О. Біржовий ринок / М.О. Солодкий – К. : Аграрна освіта, 2010. – 560 с.
6. Кушнір Т.Б. Економіка і організація біржової торгівлі : навчальний посібник / Т.Б. Кушнір: [2 вид., стереотипне.] – Харків : Консул, 2004. – 216 с.
7. Про товарну біржу : Закон України від 10.12.1991 №1956-ХІІ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1956-12>
8. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 №2121-ІІІ [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
9. Про цінні папери і фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 №3480-ІУ [Електронний ресурс] – Режим доступу :

<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>

1.4. Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ДИСЦИПЛІНА «ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВ»

1. Інновації. Класифікація форм і видів інновацій.
2. Мета та функції інновацій. Етапи інноваційного процесу.
3. Інвестиції. Класифікація форм і видів інвестицій.
4. Механізми залучення інвестицій в сільське господарство.
5. Джерела іноземних кредитів в економіку України.
6. Методика оцінки ефективності інноваційних проектів.
7. Показники ефективності проектів реальних інвестицій.
8. Проблеми розвитку інноваційної діяльності в аграрній сфері
9. Інститути інноваційного забезпечення виробництва.
10. Важелі державного регулювання інвестиційної діяльності.
11. Етапи розробки інвестиційного проекту.
12. Управління реалізацією реальних інвестиційних проектів.
13. Основні напрями активізації внутрішнього інвестиційного ринку України.
14. Міжнародна інвестиційна діяльність та її інститути.
15. Зарубіжний досвід щодо інноваційно-інвестиційної діяльності.
16. Інноваційна діяльність та інноваційна політика.

Рекомендована література

1. Тебенко В.М. Економіка та організація інноваційної діяльності: Навч. посібн. – 1 вид. / В.М. Тебенко / Вид-во: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс». 2014. – 302 с.
2. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Грицаєнко М.І. та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – 516 с.
3. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.
4. Грицаєнко Г.І. Основи інвестиційної діяльності: навчальний посібник. / Г.І.Грицаєнко – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 224 с.
5. Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія. / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Грицаєнко М.І., Завадських Г.М., Педченко Г.П. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 271 с.
6. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій : Закон України від 14.09.2006 № 143-V (поточна редакція від 05.12.2012, підстава 5460-17) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/143-16>
7. Про затвердження Програми розвитку інвестиційної та інноваційної

- діяльності в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2011 р. №389 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/389-2011-п>
8. Про інвестиційну діяльність : Закон України від 18.09.1991 № 1560-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/annot/1560-12>
9. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
10. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 13.12.1991 № 1977-XII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1977-12>
11. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>
12. Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки : Закон України від 11.07.2001 № 2623-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2623-14>

1.5. Кафедра «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

ДИСЦИПЛІНА «ЕКОНОМІКА АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА»

1. Сільське господарство і продовольча безпека країни.
2. Розвиток інфраструктури аграрного ринку.
3. Сільськогосподарська кооперація: сутність і цільове призначення.
4. Особливості оподаткування в сільському господарстві.
5. Основні законодавчі акти у сфері аграрної економіки.
6. Виробничий потенціал аграрного сектору.
7. Конкурентоспроможність сільськогосподарської продукції та фактори впливу на неї.
8. Трудовий потенціал сільських територій: економічна активність, зайнятість та безробіття сільського населення.
9. Проблеми розвитку фермерства в Україні.
10. Експортний потенціал аграрної галузі.
11. Розвиток особистих селянських господарств.
12. Формування балансів попиту і пропозиції сільськогосподарської продукції.
13. Функціонування агроторгових домів.
14. Аналіз ефективності виробництва сільськогосподарської продукції.
15. Організаційно-правові форми господарювання на селі.
16. Розширене відтворення та нагромадження у сільському господарстві.
17. Вплив глобального продовольчого ринку на розвиток внутрішнього ринку в Україні.

Рекомендована література:

1. Петрига О.М. Економіка аграрного підприємства: навчальний посібник / О.М. Петрига, Т.І. Яворська, Ю.О. Прус; за ред. О.М. Петриги, Т.І. Яворської. – Мелітополь: Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2016. – 498 с.
2. Яворська Т.І. Малий бізнес у сільському господарстві: теорія і практика: монографія / Т. І. Яворська – К. : ННЦ ІАЕ, 2012. – 386 с.
3. Науково-прикладні основи ефективного розвитку аграрного сектору економіки: монографія. / Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О., Грицаєнко М.І., Завадських Г.М., Педченко Г.П. – Мелітополь: Видавничий будинок Мелітопольської міської друкарні, 2014. – 271 с.
4. Інноваційне забезпечення розвитку сільського господарства України: проблеми та перспективи : монографія / [Лупенко Ю. О., Малік М. Й., Шпикуляк О. Г., Грицаєнко М.І. та ін.]. – К. : ННЦ ІАЕ, 2014. – 516 с.
5. Економіка підприємства: навчальний посібник / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
6. Розвиток інноваційної діяльності в аграрній сфері: менеджмент та ефективність: Монографія / О.Г. Шпикуляк, М.І. Грицаєнко. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2016. – 424 с.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Тривалість іспиту — 2 години (120 хвилин).

Критерії оцінювання за 4-бальною системою

«відмінно» – питання розкрито повністю, сформульовано власні висновки з використанням посилань на зміст теми;

«добре» – питання розкрито не в повному обсязі, мають місце незначні змістовні помилки;

«задовільно» – питання розкрито не в повному обсязі, мають місце суттєві змістовні помилки;

«незадовільно» – питання не розкрито.

Проректор з НР МД

В.Т. Надикто

Проректор з НПР

О.П. Ломейко

Гарант освітньо-наукової програми

Т.І. Яворська